СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 265. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 13. падолиста, 1925. VOL. XXXIII. No. 265. Jersey City, N. J., Friday, November 13. 1925. THREE CENTS

Пиншов натискає на скликаннє вуглевої конференції.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 11. падолиста. — Губернатор Пенсилвенії Пиншов відбув нині дво-годинну конференцію з Джаном Лунсом, президентом майнерської юнії, якого він закликав на наради над тим, як покінчити вуглевий страйк.

Після конференції ні Лунс ні Пиншов не видали докладного звіту зі своєї конференції. Лунс зазначив лишень у розмові з газетярами, що губернатор старається всіми силами довести до переговорів межи майнерами а властителями копалень твердого вугля, та що він є на добрій дорозі, бо майнерська юнія готова на такі переговори.

Завтра Пиншов має відбути конференцію з представником комітету властителів і предложить йому плян, який він виробив на основі своєї конференції з Лунсом. Властителі копалень угля не вдоволені з посередництва губернатора, котрого вони вважають за прихильника майнерів на основі його вмішування в послідний страйк майнерів.

АМЕРИКА ВСТУПАЄ ІТАЛІЇ.

ВАШИНҐТОН, 11. падолиста. — Американські представники на італійсько-американській конференції в справі сплати італійських воєнних довгів предложили італійським представникам нові, богато лагідніїші умови сплати.

Італія мала-би заплатити всего півтретя міліярда долярів, а сплата малаби ростягатися на 70 літ. За сими лагідними умовами станув навіть американський делеґат Смут, котрий досі все був за строгим виконуванем воєнних умов.

Італійські делеґати видай приймуть сі умови.

Італійські економісти кажуть, що Італія тому не може сплатити своїх воєнних довгів, бо Америка замкнула італійську іміґрацію, а в слід за тим до Італії приходить менче гроша від італійських іміґрантів в Америці.

КЛЕНСМЕНИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПАРАДІ ДНЯ ЗАВІШЕННЯ ОРУЖА.

РЕД БЕНК, Ню Джерзі, 11. падолиста. — В поході, уряджепім для відсвяткования дня завішения оружа, брало тут участь богато закаптурених Кленсменів. Публика, стояча здовж вулиць, привитала їх свистами й неприличними визвисками.

ВЖЕ МАЮТЬ ДОСИТЬ МУШТРИ.

НЮ ЙОРК, 11. падолиста. — Серед студентів місцевої міської колеґії виринув сильний рух проти припису, що кождий студент має брати участь у військовій муштрі. Проти сього припису виразно заявляється студентська ґазета. Студенти устроюють протестаційні збори, на яких домагаються скасовання військової муштри та вичеркнення зі шкільних підручників ріжних уступів, похваляючих військове виховання.

МАТИ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВТРОЄННЯ ДИТИНИ.

САНДУСКІ, Огайо, 11. падолиста. — Минувшого вівтірка найдено тут в гущавині тіло 7-літної дівчинки Марії Келер. На основі описів людий, арештовано яко підозрілу за вбийство дитини матір дівчини, панію Марію Келер, яку кілька осіб бачило, як вона крутилася коло гущавини, де найдено тіло вбитої.

Поставлена на поліційне слідство, матір заявила ось що: Кілька днів тому назад вона сварилася зі своїм мужем, міським робітником, котрий дорікав її, що вона видала на закупно поживи 2 доляри. Коли муж вийшов з хати, вона покликала тандитника, продала йому з хати все, що продати далося, а за роздобуту суму купила фляшинку отруї. В ночи забрала вона дитину до баґна Биґ Айленда, що лежить на схід від Сандускі. Там вони переспали ніч у покиненій шопі. Ранком мати дала дівчині отруї, ждала, поки дитина померла, а відтак напилася сама, але її отруя не вбила.

Звідти вона виїхала до Толідо, де вона перебула кілька днів, а відтак вернула домів. Коли муж питав її, де дитина, вона заявила, що дитина в знакомих у Толідо. Муж хотів заraз забрати дитину назад та казав жінці збиратися в дорогу, заявляючи готовість піти з нею. Женщина знова вирвалася з хати, дісталася до шоги, забрала звідти тіло дитини та заховала його в гущавині, де його опісля й найдено. Вона додала для пояснення свого вчинку, що не хотіла, аби дитина терпіла нужду.

НАЙШОВ БАТЬКА ПО 14 РОКАХ.

БЕЙОН, Ню Джерзі, 11. падолиста. — Чотирнайцять літ тому назад з сього міста пропав був муж литовської іміґрантки Пукас. Женщина бідувала тяжко, бо вона лишщо родила сина, але її пошукування на ніщо не здалися.

Вона виховувала свого сина, не кажучи йому нічого про втечу батька. Аж недавно, коли синови вже було 14 літ, вона призналася синови. Син постановив сейчас найти батька. Він помістив оголошенне в одну литовську ґазету, і в ньому питався читачів, чи вони не знають, де перебуває мущина такого-а-такого вигляду. За кілька днів син дістав листа від якоїсь жінки в Порт Карбон, в Пенсилвенії, в якому ся признається, що вона кревна Пукасів та що пропавший батько певно живе в Порт Карбоні, бо там є мущина, який виглядом зовсім відповідає описови жінки.

На домаганнє сина поліція арештувала сього мущину й спровадила до Бейону. Арештований не перечив нічого. Він признався, що він утік від жінки, а за причину подав те, що його приятелі зле про неї говорили. Він заявив поліції, що він готов удержувати жінку й сина, [illegible] згодяться перепрос-тись [illegible]

ДО ВСІХ:

ТО ГОЛОД НЕ УСТАВ В КРАЮ, А ТІЛЬКИ МИ СИТІ ЙОГО НЕ ВІДЧУВАЄМО.

ТО ІНВАЛІДИ НЕ ПОДУЖАЛИ, НІ РАНИ ЇХ НЕ ПОГОЇЛИСЬ, ТО ТІЛЬКИ МИ НЕ ГОДНІ ВІДЧУТИ БОЛЮ ТИХ, ЩО ЇМ БРАКУЄ РУК І НІГ.

ТО ТІЛЬКИ СИРОТИ В КРАЮ МОЛЯТЬСЯ ЗА ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ, АЛЕ ВИ ВЖЕ ДАВНО ЗА НИХ ЗАБУЛИ.

ТО ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ БЮТЬ, А НЕ ВАС, ТОМУ НЕ ПАМЯТАЄТЕ ЗА НИХ І НЕ СКЛАДАЄТЕ ЦЕНТА НА ТЕПЛУ СТРАВУ ДЛЯ НИХ.

ТО ТІЛЬКИ В КРАЮ ЛЮДИ В РОЗПУЦІ, ЩО ЗАБИРАЮТЬ ЇМ ЛЯХИ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ, А В АМЕРИЦІ ВЖЕ Й ГОЛОВОЮ НАД ТИМ НЕ ПОХИТУЮТЬ, ЩО РІДНА ШКОЛА ПРОПАДАЄ.

• •

КОЛИ ХОЧЕТЕ ИТИ В ПАРІ ЗІ СТАРИМ КРАЄМ, ТАК ХАЙ НЕ ПРОЙДЕ НІОДНО УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЄ, НІОДНІ ХРЕСТИНИ, НІОДНА ЗАБАВА І НІОДИН МІТИНҐ, АБИ ВИ НЕ ЗІБРАЛИ МАЛОЇ ЛЕПТИ ТА НЕ ВИСЛАЛИ ЇЇ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ГОЛОДІВКА ВЯЗНІВ В ЛЮБЛИНІ.

Дня 7 жовтня, о год. 6 вечером в тюрмі в Люблині, на так званім „Замку" замкнені там як комуністи в числі 40 вязні розпочали голодівку. Вязні домагаються від управи тюрми зміни тих всіх заряджень, які пороблено у звязку з бунтами вязнів в Святокжижу, Ломжі і Перемишлі. Дня 10 жовтня прилучилося до того числа ще 9 вязнів — жінок, арештованих також за комуністичну діяльність.

КІЛЬКО ЛЮДИЙ ВИХАЛО З ЛЬВІВСЬКОГО ВОЄВІДСТВА ЗА ГРАНИЦЮ?

Польське міністерство внутрішних справ подає докладну статистику осіб з поодиноких воєвідств, що в протягу останних трьох місяців виїзджало за границю. Статистика львівського воєвідства така: пашпортів на кількакратний виїзд, що коштували по 250 зл. а від 1-го квітня 750 зл. видано 56. Пашпортів звичайних по 100 зл. а від 1-го квітня 250 зл. видано 3,559. Пашпортів з полекшами 3,296 а безплатних 2,778. Разом 10,310.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ЦЕРКВУ В ВИЛЬНІ.

В підземеллях церкви Св. Трійці в Вильні знайдено пачки з динамітом. По докладнім розсліді через військову владу показалося, що пачки ті лежали там не дуже від давна. Пачки, шнурки і ті помічні части, що ґрають важну ролю при вибуху були зовсім в добрім стані. Як виходить із слідства, динаміт вкрадено із військових складів в Вильні.

ПЕРЕСТУПИЛА „ЗАКОН"

В Луцьку на Краснім є 7-клясова українська школа. На годині німецької мови був візитатор. Учителька викладає, пояснює по всіх правилах, але дитина не зрозуміла дечого з „паньствової" мови й учителька посміла (!) пояснити їй це так, як дома дитину вчили — по українськи. Візитаторові було досить. За цих пару слів по українськи дістав виговір і керовник школи і вчителька та ще до того перенесли вчительку в якесь ґлухе село. А вчителька сама з висшою освітою, має повну таки польську кваліфікацію, та ще й дві похвали [illegible]

ЯК В ДІЙСНОСТИ ЗГИНУЛА ЦАРСЬКА РОДИНА.

Російський делеґат на конгрес Тред-юніонів в Англії, Яротській подав своїм англійським приятелям правдивий опис вимордування царської родини.

Большевицькі головачі переводили царську рідню з місця на місце, бо все боялись, що вона має якісь звязки з білою армією. Прийшла хвиля, коли їм здавалося, що білі війська узнали місце інтернования царя і стараються його окружити. Большевицька влада стала супроти того робити приготовання до зглаждення зі світа тих, — як вони думали — небезпечних для себе людей. Інтернованих повідомлено, що їх мають перевести в инше місце і тому вони мають виходити поодиноко. Цариця — як здавалося — почула свою страшну судьбу. Вона дістала гістеричного атаку і всякі вговорювання царя були даремні. Цар вийшов перший. На означеному місці, так віддаленому від дому інтернования, що там не можна було чути стрілу, стояли походвані вбийники так, що кожний мусів біля них проходити. В той спосіб з укриття падав стріл за кожним разом, коли проходив член царської родини і ціляв його точно в голову близько вуха, так що той в один мент гинув.

Так згинула ціла царська родина по словам Яротського. Однакож не можна сказати, чи це вже останній опис, який дістається до преси по богатьох инших, зовсім йому неподібних. Найправдоподобнійше правдивого опису смерти царської рідні ніхто не дізнається, він лишиться на все таємницею тих, що приложили до того рук.

НОВА КОМЕТА.

Голова астрономічної обсерваторії у Харкові повідомив телеґрамою инші обсерваторії, що один із його співробітників Антін Барабашов відкрив 9-го жовтня нову комету, в констеляції Пеґаза. Дивне те, що хоча вона так довго скривалась перед людським оком, її можна запримітити крізь звичайну люнету.

СКІЛЬКІСТЬ ГРОМОВИЦЬ НА ЗЕМЛІ.

В міру як віддалюємося від рівника, зменшується скількість бурей. Поза 75° ґеоґрафічної ширини (північна часть Скандинавського півострова) [illegible]

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ ЗНАХІДКИ НА КРИМУ.

Професор петроградського університету Бояч-Асмоловський, який від богато літ проводить розкопки на Криму, натрапив недалеко Сімферополя в великій печері Кіік-кобе на рештки костей. Він оцінив їх як останки чоловіка з доби неандерсько-долини. В тій самій печері найдено кости мамута, а також останки носорога. Учений думає, що то найстарший цвинтар на світі.

ЗАБОРОНА ВВОЗУ ЗАГРАНИЧНИХ ТОВАРІВ ДО ПОЛЬЩІ.

На підставі розпорядку Ради польських міністрів обовязує від дня 15. жовтня ц. р. заборона привозу до Польщі цілого ряду заграничних товарів, між иншим: заграничних овочів, готових футер, шовків, перфум, люксусових предметів з золота, срібла, плятини і т. д.

МАШИНА ДО БИТТЯ ЖІНОК.

Французька газета „Ексцельзіор" повідомляє, що якийсь французький інжинір для запевнення домашнього спокою придумав машину до биття жінок. „Симпатичний" цей нескомплікований і дешевий апарат має мабуть бути небаром опатентований і розповсюднений. Складається апарат із пятити ременів довільної грубости, залежно від „вразливости" чоловіка. Ремені ці прикріплені до невеличкого електричного мотора, котрий пущений в рух виміряє жінці кару за зраду, сплетничання і т. д. Винахідник запевняє, що один оборот мотора вмить привертає ідеальний домашній спокій! Треба сумніватися, чи дійсно апарат такий у нинішніх часах міг би привернути домашній спокій. Бож у нинішніх часах фемінітестичного руху й енерґії, жінки, що присвячуються пристрасно спортови, дуже легко можуть обернути мотор і вимірити кару чоловікови, а то й самому винахідникови!

ВІСІМСОТ МІЛІОНІВ ЩУРІВ.

Шкоди, які роблять в Англії Індії щурі, є дуже великі. Число щурів в Індії обчислюють на вісімсот міліонів. Шкода, яку щурі зробили в Індії за останніх 20 років, є пять разів більша, як передвоєнний державний довг Індії. Припускають, що річно вмирає в Індії пів міліона людий на недуги [illegible]

Французькі соціялісти предкладають правительству радикальний плян фінансової реформи.

ПАРИЖ, 11. падолиста. — Соціялісти предложили премієрови Пенлеве „ультимат" щодо фінансової реформи, в якому видвигнули такі домагання:

1. — Противляться інфляції (побільшенню числа паперових франків).

2. — Домагаються, щоб замісць позичкових бондів, яких сплата приходить вчасі від 3 до 10 літ, видали нові „бонди національної оборони", на які держава платила-б що місяця не більше як 320 міліонів паперових франків.

3. — Державного обдовження всеї приватної власности, що вартує понад 150,000 франків, у висоті до 15%.

4. — Державної співучасти у великих промислових і торговельних підприємствах у висоті 15%.

Правительство премієра Пенлеве тепер розглядає сей плян.

СОЦІЯЛІСТИ ХВИЛЕВО ПІДПИРАЮТЬ ПРЕМІЄРА ПЕНЛЕВЕ

ПАРИЖ, 11. падолиста. — Соціялістичні посли повідомили премієра Пенлеве, що дадуть йому хвилеве підперте, щоб він міг перевести фінансову реформу.

Се, як кажуть, тому, що вони бояться нових виборів, при яких можуть втратити, а побіду можуть осягнути націоналісти.

З уваги на те премієр Пенлеве може здобути більшість в палаті послів для своїх плянів про фінансову реформу, але сумніваються, чи зможе таку більшість здобути в сенаті.

МИТР. ШЕПТИЦЬКИЙ КАРДИНАЛОМ?

ЛЬВІВ, 25. жовтня. — Тутешні газети подають вістку з Риму, що папа римський Пій XI. небаром іменує митрополита Андрія Шептицького кардиналом.

НІМЦІ ТЕПЕР ВПЕРТІ.

БЕРЛІН, 11. падолиста. — Німецькі політичні партії напирають на канцлера Лютера і міністра закордонних справ Штреземана, щоб не їхали до Лондону 1-ого грудня с. р. підписувати локарненські умови, якщо аліянти до того часу не сповнять своїх приречень і не виявлять доброї волі у відношенню до розоруженої Німеччини.

Вони видвигають такі домагання:

1. — Опорожненне міста Кельн.

2. — Привернення вольностий для населення в окупованій Францією Ренщині.

3. — Признаннє концесій для німецької армії і летництва.

Аж тоді, кажуть німецькі політичні провідники, локарненська умова може статись популярною серед німецького народу і на основі сього громадянського одобрення офіціяльні представники нації могли-б поїхати до Лондону і там підписати договір.

ПАРАДИ В „ДЕНЬ ПЕРЕМИРЯ".

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Сьогодня, в 7-мі роковини проголошення перемиря аліянтів з Німеччиною уладжено тут параду з походом улицями.

З Парижа повідомляють, що там теж була така парада. В манифестаціях не було вже давнього запалу.

ПЕРЕСЛІДУВАННЄ ПРЕСИ.

РИМ, 11. падолиста. — По викриттю заговору на життє Муссолінія італійська влада заборонила пять часописий, а решту опозиційних газет конфіскує щодня.

СЕРБСЬКА ВІДПЛАТА.

ВІДЕНЬ, 10. падолиста. — За напад фашістів на югославянське посольство і газету Єдність в Трієсті Серби, Хорвати і Словінці відплатились, здираючи італійські прапори з посольства в Білґороді і з консулятів в Заґребі й Люблині, та палячи їх прилюдно серед ворожих окликів проти Італії.

УРОДИНИ КОРОЛЯ.

РИМ, 11. падолиста. — Сьогодня було тут королівське приняттє з нагоди 56-літних уродин італійського короля Віктора Емануїла. На сеє приняттє запрошено гостий мущин у військових однострою. Через те із заграничних кореспондентів могли явитись тільки женщини, бо тільки вони могли бути одіті по цивільному, а кореспонденти не мали однострої.

ПРО БОЛГАРСЬКО-ГРЕЦЬКУ УМОВУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 11. падолиста. — Греція повідомила Лігу Народів, що вона готова приняти умову про запоруку болгарсько-грецької границі.

ДАЛЬША ВІЙНА В СИРІЇ.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Тутешні ґазети подають телеґрами з Дамаску, Сирії, що під містом Сирійці ведуть завзяті бої з французьким окупаційним військом.

ТУРКИ ПОСТУПАЮТЬ НА РОЗКАЗ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 11. падолиста. — З Анґори, теперішньої турецької столиці (в Малій Азії) сповіщають, що там була сьогодня офіціяльна забава, на якій були міністри. Гості гуляли старий турецький танець, вчасі якого женщини по давньому звичаю мали заслонені лиця.

Се не подобалось президентови Мустафі Кемалеви паші і він виголосив промову, в якій взивав женщин, щоб відслонили лиця. Тоді всі женщини вволили його волю. [illegible]

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10,00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМУНІЗМ У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ

Переглядаючи свою історію в день осьмої річниці большевицького перевороту американські большевики мають дуже мало причин величатися. Американський комунізм за сих вісім літ зміняв свої погляди, програми, орґанізації, тактику ще більше, як їх батьки в Москві. Вісім літ існування комунізму в Америці се вісім літ відкликування того, що говорилося вчора, вісім літ затирання слідів за вчорашними орґанізаціями, вісім літ викрутів, вибріхувань, безсоромних заперечувань.

За сей короткий час американські комуністи перейшли богато перемін. Почали вони з того, що проголосили, що правдиво робітнича партія мусить вести горожанську війну; скінчили на тім, що вони нині булиби раді, колиб могли добитися в політиці лагідних реформ. Почали з того, що відкидали всяку політичну акцію в буржуазній державі яко лапку, яку буржуазна держава ставить для правдиво революційної орґанізації; вони радили бойкотувати вибори, але нині скінчили тим, що пробують зорґанізуватися яко політична партія, яка готова добиватися за дрібненькі полекші. Почали з того, що всі економічні й політичні орґанізації робітників в Америці прокляли яко „аґентів буржуазії", а нині зайшли на право так далеко, що вже говорять про одинокий фронт з усіми робітничими орґанізаціями та готові були навіть признати сенатора Ла Фолета своїм кандидатом, якиб лишень сей републиканець захотів з ними говорити. Відсунені Ля Фолетом, вони проголосили його яко зрадника робітничих інтересів, після відомої рецепти лисиці, котра проголосила квасним виноград, якого не могла дістати. Вони товклися, як риба на березі, від одної програми до другої: вони кричали про робітничу диктатуру, а рівночасно відкликалися до демократизму американської суспільности. Колись вони вірили, що правдиво комуністична партія може бути лишень підземна, і проклинали як зрадника комуністичної віри кождого, хто важився вірити інакше, а нині вже проклинають як „зрадника революції" всякого, хто поважився радити комуністам піти в підземелля.

Серед сього страшного замішання думок, програм, тактик, постійним було лишень одно, а то голошенне всему світови, що лишень вони одні, ті побаламучені американські комуністи, розуміють як слід суспільні справи, знають, куди йде історичний розвій світа, до чого й якими дорогами зміряє поступ людства. Підчас всіх заїлих сварок межи ріжними крилами американського комунізму, — а бувало їх деколи й пів дозина, — всі вони держалися постійно одної думки, що вони є одинокими непомильними пояснювачами політики робітників і селян.

Серед таких сварок і голошення сеї непомильности захопила американський комунізм осьма річниця большевицького перевороту. Якуж силу представляють американські комуністи? Питанне се важне тому, бо Америку всі комуністи признають найтипічнійшим краєм капіталізму. Тим самим тут повинна бути найтипічнійша комуністична орґанізація. Коли комунізм штигулькає в ріжних европейських краях, то, сьому не можнаби так дуже дивуватися, коли зважити, що в богато европейських краях капіталізм ще як слід не розвинувся. В Америці зате капіталізм розбуявся, і тут повиннаби бути найсильнійша комуністична орґанізація.

Місто сих сподівань бачимо щось зовсім другого. Робітнича партія, справдішно комуністична партія Америки, хвалилася в квітни 1923. року, що вона має 20,000 членів. Півтора року пізнійше „Де Шикаґо Дейлі Воркер", комуністичний орґан, подавав, що партія зискала за послідних 6 місяців 1923. року нових 3,000 членів, а за слідуючих шість місяців нових 5,000 членів. Значить, партія вже малаби доходити до 30,000 членів, — число мале, але, колиб вістки про скорий зріст були правдиві, то справа ще малаби деякі вигляди. Але власне вістку про зріст комуністичної партії заперечив делеґат на ширшу екзекутиву большевицького інтернаціоналу в Москві, котрий у квітни сього року, себто в два роки по першім звіті про 20,000 комуністів в Америці, говорить, що робітнича партія все ще має 20,000 членів. Зі сих звітів виходить, що або донесенне про скорий зріст маленької ще комуністичної партії є переборщене, що нових членів до партії або зовсім не приступає, або що вони приступають, але другі за те так само скоро виступають, так що партія стоїть далі на тім самім місци. З инчих жерел показується, що партія комуністів не лишень не росте, але й ще зменчується, бо коли прийшло признавати на серпневім зїзді партії місця після числа платячих членів, то признано тільки місць, що членів малоби бути всего 16,5[illegible]7. Се булоби значною втратою членства в порівнанню з послідним квітнем.

Зі сього видно, що в большевицькі байки, в їх одиноко революційну програму, в їх одиноко непомильну програму вірить серед американських робітників що раз менче людий. Большевицька пошесть не захопила була в Америці богато людий, але що далі то вона тратить і тих нечисленних, яких захопила.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО [illegible]

НАРОДНІ ВІЧА В ГАЛИЧИНІ В ОБОРОНІ ЗЕМЛІ

Вічевий рух в обороні рідної землі поширюється в Галичині щораз більше.

В Теребовлі відбулось велике віче дня 18. м. м. Число учасників, переважно селян, було дуже поважне, хоч на дворі була погана погода. Віче відкрив др. Гр. Гарматій, місцевий лікар. До президії вибрано о. Стефана Мохнацького на голову, а селян Миколу Литвина і Андрія Грицика на заступників. Про земельну справу реферували др. Степан Мішко, місцевий адвокат і делеґат УНДО Василь Мудрий. Ухвалено відповідні резолюції.

Тогосамого дня відбулось велике віче **в Камінці Струміловій.** На віче прибуло велике число учасників. Прибув зі Львова і представляв на вічу земельну справу і небезпеку польської реформи В. Целевич, ґенеральний секретар УНДО. Віче отворив адвокат др. Лев Хоминський. До президії вибрано міщан Гаврила Мулькевича і Йосифа Рихву. Богато селян забирало голос. Вирвався був з голосом учитель Козловський, який з початку вдавав щирого Українця, а відтак зрадив себе, що є звичайним поштуркайлом хрунівської кліки ксьондза Ількова. Перед гнівом вічевиків Козловський за своє баламутство мусів з віча втікати. Віче ухвалило резолюції і протести.

В Станиславові відбулось віче теж 18. м. м. при великому здвизі учасників. Віче отворив др. Юлій Олесницький. До президії вибрано др. Ю. Олесницького і селян В. Ґаха і В. Стасинця. Земельну справу представив на вічу делеґат УНДО зі Львова М. Струтинський. Якийсь демаґоґ Ст. Шлапак взивав селян, щоб зачинали між собою клясову боротьбу. Насланому баламутови дав добру відправу др. Лев Бачинський. Ухвалено відповідні резолюції.

В Немирові відбулося віче дня 15. м. м. Прибули селяни з цілого судового повіту. До президії покликано о. Андрія Михаліху, пароха Немирова, і господарів Дрозда і Кипріяна. Земельну справу представив делеґат УНДО Ол. Черкавський.

Дня 13. м. м. відбулось велике віче **в Рудках.** Віче відкрив о. Ст. Онишкевич. Земельну справу реферував о. Онишкевич і посол С. Хруцький, а шкільну справу Голіян, студ. унів. Віче ухвалило однодушно відповідні резолюції.

В Перемишлі відбулося 18. м. м. велике віче в салі Народнього Дому. Було понад 2,000 учасників. Віче ухвалило відповідні резолюції.

Дня 19. м. м. відбулось віче **в Добромилі.** Саля Народнього Дому була битком набита. До президії віча вибрано о. Гринькевича, Богоноса, та др. Гріяна.

Реферував делеґат УНДО Дмитро Паліїв. Після реферату була дискусія, в якій забирали голос численні бесідники.

Між иншим забрав голос один з місцевих Жидів, який сказав, всупереч референтови, що не всі Жиди, а тільки горстка послів, польських пахолків, підпирає проект земельної реформи. У відповідь на те один з бесідників замітив, що хай Жиди скликають віча і протестують проти політики своїх послів.

Війт із Трушевич Богоніс підніс вагу кооперативної орґанізації та закликав громадянство до орґанізації кооперативів. В сей спосіб, говорив бесідник, увільнимось від пявок і лихварів та станемо економічно сильними. А тоді і боротьба за землю буде лекшою.

Віче приняло резолюції в земельній справі. Президії віча доручено занятись орґанізацією окружного комітету і сільських земельних комітетів.

Резолюції вислано до президії міністрів, українського соймового клюбу і до центрального Комітету УНДО.

Відспіваннем національного гимну віче закінчено.

Дня 12. м. м. відбулось велике віче в справі земельної реформи **в Радехові.** Віче скликав і провадив посол з Волині Сергій Назарук. Число вічевиків селян було дуже поважне. Забирало голос богато бесідників, які представили жахливий стан повіту. Ярко представлено шиканування кооперативних установ, грозу податкової недолі і безпідставні напасти з боку польської дирекції обезпечень.

Віче ухвалило відповідні резолюції. Представник влади разраз гальмував хід віча.

Дня 14. м. м. відбулося віче у **Турці над Стриєм.** Предсідателем віча вибрано д-ра Мирона Кондрата. Земельну справу реферував Михайло Струтинський зі Львова. В дискусії забрав яко перший голос вшехпольський суддя Робаковський, який демаґоґічними наклепами старався увести в блуд вічевиків. Добру відправу вшехпольському баламутови дав о. Венґринович і Михайло Струтинський так, що Робаковський з віча пятами накивав.

На вічу промовляли представники майже всіх сіл повіту. Утворено повітовий „Комітет оборони землі". Поліція весь час перешкоджувала вічу.

Дня 12. м. м. відбулось віче в **Калуші,** на якому реферував справу земельної реформи посол Сергій Хруцький.

Поліція зараз по отворенню віча підчас промови посла Хруцького увійшла на салю і віче розвязала.

Дня 11. м. м. відбулось віче в **Монастирисках.** Реферував Семен Трусевич зі Львова. Було понад 1,000 вічевиків. Поліція разраз перебивала референтови. На віче наплило богато кольоністів Мазурів з наміром розбити українське віче. Та се їм не вдалось.

НА КУЛЬТУРНІ ТЕМИ.

САМООСВІТА И САМОВИХОВАННЯ. ҐАЗЕТИ І КНИЖКИ.

Ціллю отсих стрічок є висловлення кількох думок про культурну працю серед і для нашого народу, яку ми і тільки ми самі можемо і мусимо робити, бо чейже досвідчили болюче, що ніхто чужий не подбає ніколи про справдішну культуру нашого народу, бо вона якраз противна їх замірам. Культурну працю, яку наші установи провадять від десяток літ, треба доконче поширити й поглибити та повести її систематично на підставі основно обдуманої програми, яка провадила би послідовно до ясно витиченої мети визволення української нації з неволі до повної незалежности. До цеї цілі мочна дійти тільки вихованням громадян свідомих і діяльних.

дати доцільна народня освіта. Новітні педаґоґічні течії жадають виховної освіти, яка впливала би не тільки на розум, але й на почування вихованків, на їх волю й характер, а не, як досі, дбала тільки про набування знання, накопичування відомостий. Виховну освіту набуває вихованок-учень тільки самочинністю, а не переймаючи готову науку з уст учителя. Цей новітний спосіб навчання має всі признаки **самоосвіти.** Колиж самоосвіта й виховування становить підставу нинішньої школи, то ясна стане її вага взагалі, отже й поза школою, попри школу, а навіть без, чи проти неї. Ця справа тим важніща для нас в нинішню пору ворожих заходів на знищення рідної школи і на винародовлення нашої молоді в чужій школі. Самоосвітне виховання збереже нашу молодь — будучність нації — і від національ-[illegible]

коли подбаємо про самоосвітне виховання громадянства кождого віку, що вже, чи ще здатний до науки.

Підставою до виховної самоосвіти являється **грамотність,** бо хто не вміє хочби тільки читати, не може взятися за самоосвіту. Тому неминуча й вельми пекуча потреба поборювання неграмотности. На превеликий жаль і непомірну шкоду, у нас і досі мало хто хоче приложити рук до цеї невеликої праці. Навіть наше вчительство не проявляє охоти прислужитися цим найкращим ділом рідній нації. Крайна пора взятися з усеї сили за це діло негайно всюди, щоби положити основу до культурного подвигнення широких мас народу!

Крім цеї підстави до самоосвіти конечні ще для вже грамотних відповідні **ґазети й книжки** як середники самоосвіти. Головною умовою доцільности ґазет і книжок для самоосвіти є в першу чергу їх форма (уклад, стиль), що будили би цікавість читача, займали його увагу, виробляли в ньому замилування до науки, а далі й жадобу знання та й охоту до самоосвіти. Коли доведемо загал грамотних до цеї мети, тоді тільки що й буде поставлений наш культурний поступ на сильну непохитну й родючу підставу, а самозрозуміло піднесення й збут книжок та ґазет, та й видавнича й літературна продукція. Усякі инші способи спричинити загальний попит за книжкою на ніщо не придадуться, хоч і тепер уже можна би й доконче подбати би про поширення ґазет і книжок обниженням нинішньої ціни, яку не тільки поодинокі видавці, але навіть просвітні товариства ставлять надто високо, оправдуючи це малим збутом, замісць щоби живою кольпортажею при дешевших цінах подбати про масовий збут і, що ще важніще, про поширення своїх видань, а заразом і освіти ширших кругів громадянства.

Однак поширення ґазети чи книжки залежне, як сказано передусім від неї самої, від її цікавого змісту і принадної, доступної й гарної форми, що так і приковують читача до себе, й не тільки заспокоюють його знання, але й збуджують у ньому почування й охоту-волю до всього, що потрібне поневоленому народові, щоби не дати йому занидіти-пропасти в апатії, але будити в ньому бадьорість, активність і неустанне прямування до світлої мети цілим його життям.

Так само, ба ще більш доцільної програми вимагають книжки, що призначені до самовиховання народу. У нас є вже чимало таких видань, однак не багато зовсім доцільних і велика ще недостача книжок з деяких галузей знання, що відповідали би змістом а ще більш формою викладу всім вимогам доброї до самоосвіти книжки; головно брак видань, що подавали би ступнево безперивне знання; бо звісно, видавано те, що якому авторови впало на думку й на що найшовся видавець. Тому дуже пожадано було би, щоби наші просвітні товариства заложили спільну комісію, яка виготовила би добре обдуманий плян постепенних видань для народньої самоосвіти зі всіх галузей науки, приймаючи до програми все, що вже маємо доцільного, а що ще треба би зладити, завзиваючи до цеї програмової праці українських письменників, що розібрали би роботу поміж себе. Початок до такої програми зробила вже „Просвіта" у свойому „Бібліотечному Порадникові". Коли цей спис буде готовий і списані в нім книжки будуть знатоками провірені дотично їх здатности для народньої самоосвіти, знати-мемо, що вже маємо, й тоді ще тільки уложити би спис праць, які ще конечні. Виготовлення програми видань для народньої самоосвіти тим конечніще, що вона для шкільної молоді, бо вони зовсім тотожні.

Не буду цим разом розводитися над тим, що і як повинні подавати книжки, щоби заставляти своїх читачів до самочинности, яка провадить до дійсної самоосвіти, а через неї до самовиховання на справдішніх громадян рідної нації.

Подаючи отих кілька думок під розвагу громадянства, а зосібна покликаних до того чинників, кінчу висловом надії, що справа народньої самоосвіти яко підвалини майбутнього української нації заставить усіх кому доля нашого народу й самого його дорога, до невсипущої праці над подвигненням народної культури, бо тільки й єдино цим способом сповниться Тарасів заповіт: „І помоляться на волі невільничі діти"... (Новий Час).

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Після чисел Департаменту Торговлі Злучених Держав, кошта провадження і удержання сорок вісім стейтів виносили $1,310,332,793 в 1923 р., що рівналося около $11.95 на кождого чоловіка, женщину і дитину в стейтах. Подібні числа за 1918, коли держава була у війні, були лишень $565,485,937, на голову по $5.47. Чи Ви знаєте, що Гелмар дає Вам якість за приступну ціну? Звичайні цигаретки дають Вам скількість і по ціні якої вони не вартають.

ДЕНЬ ЗАВІШЕННЯ ОРУЖА

В середу, 11. падолиста, минуло 7 літ з часу, як центральні держави підписали завішення оружа, себто признали себе побитими. Кождому з нас певно в памяти ті незабуті дні, коли ломилася сила центральних держав, що через пів десятки літ здавалася непобідимою, як валилися престоли побитих цісарів і королів, як вони соромно втікали за границі перед розгніваними своїми народами, як росковувалися закуті ними народи й на румовищах цісарств пробували ставити народні републики. Були се дні великих надій на визволення закріпощених.

За сім літ, що минули від 1918. року, сталося теж богато нового. Аліянтські держави, які виграли війну, програли мир, бо не перевели в життя тих великих засад, які їх провідники голосили в час війни. Подоптано засаду самовизначення народів та закуто кілька народів у кайдани. Аліянтський мир показався зрадою аліянтської війни. Була се така велика безсоромність, що цілий американський народ відпекався від своїх воєнних союзників як від прокажених та зірвав з ними близчі дипльоматичні зносини.

Зрада великих засад самоозначення народів, якої допустились аліянтські держави, далася в знаки не лишень побитим Німцям, не лишень закутим у нові кайдани Українцям, але й самим таки побідникам. Через пів десятки літ вони мотлошилися у власних путах, поки нарешті вони самі не прийшли до переконання, що вони мусять забути воєнну ненависть та пробувати будувати новий світ не з ненавистю в серци, але з прощеннем. Лишень у сьому році бачили ми признаки сеї нової політики. Конференція в Локарно є першою спробою забути воєнні жалі та претенсії та ратувати з румовищ війни те, що ще вратувати дасться. Від часу версайського договору, який в цілости диктувала гордість і пиха побідника, се був перший публичний документ, який диктувала деяка вирозумілість побідника для побідженого.

В сему річницю завішення оружа ще не можна сказати, чим скінчиться ся перша спроба. Чи буде вона гарним початком для подібних дальших кроків, чи скінчиться вона справдішним замиреннем Европи, чи вдасться Німеччині, яка програла війну, виграти мир, — чи може по ній наступить новий заворот до воєнних ненавистий та секатур. В сему річницю завішення оружа відповіди на се дати не можна. Непевність зависла над споминами про сей день, який колись розбудив у людий стільки гарних надій.

З українського життя в Америці.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ІСТОН, ПА.

Збірка в память 1. Падолиста.

Велике українське національне свято проголошення української галицької держави відбилося відгомоном і в нашій свідомій громаді. Правда, не кожде українське серце в нашій громаді відгукнулося на память сего свята, бо, як звичайно, не могло обійтися навіть у таке велике національне свято без людий, які живуть як худобина, дбаючи лишень за свої черева. Тяжка боротьба українського народа проти польської та московської неволі їх нічого не обходить, як лишень вони наїлися й напилися до горла. Як звичайно теж буває в таких случаях, вони не скажуть, що вони прості хруні, яких обходить лишень власне горло. Ні, вони вживають найріжнійших крутих вибріхувань, щоби заслонити своє самолюбство.

Один такий ходить по Істоні й горлає, що він не дасть ні одного зломаного цента на українські цілі. Він каже, що він усе був проти збірок, і все буде проти них. Попросити його, щоби дав на інвалідів, які свою кров проливали, щоби він міг приїхати до рідного краю не як безправна худобина, але як людина й горожанин, то він вам скаже: „А я нащо маю на них давати? Або я їх посилав битися?" Скажете йому: „То дайте на сироти", то він зараз покаже, що він сиромудрий: „Я сиріт не маю". Скажете йому: „То дайте на рідну школу". Тут ви дивитеся, а наш учений вже перекинувся в рилатого большевика та як вам заквичить: „Або я нащо маю давати на рідну школу? Аби там вичували попівські сини?". Скажете йому, що попівські сини без ваших датків мають за що вчитися, але нам для селянських дітий треба допомоги на школу, то він як рило підійме, як фукне. Здержуєте його за полу, і старається ростолкувати йому: „Таже, Василю, таже й у вашім селі теж треба ратувати українські діти перед спольщеннєм", — а він як вирветься, як дасть копитам знати.

Є в нас не один такий. Відомо, біда в парі ходить. Другого аж зі стейту Ню Джерзі до нас нанесло, а ще третий, то каже, що він у Румунії виріс. По українськи говорить, українська мати його родила, але він хвалиться, що він до української справи не мішається. Він зі своїм хрунівством не криється. Він всюди хрунем величається.

Та свідомі громадяни сим не зражаються, що в їх народу такі сотворіння вивелися. Вони жалують сих нещасних, які лишень з облича на людину подобають, а в середині тілки людської душі та серця мають, що й не згадувати. Свідомі знають, що такі покраки се витвір довгої польської неволі, довгого панського рабства. Бачучи таких нелюдів з людським лицем, свідомі громадяни беруть ще більше завзяття до народної роботи, бо бачуть, що як нашого народа всіми силами сейчас не ратувати, то богато людий серед нього зовсім схудобіє. В сім переконанню свідомі істонські громадяни, які часто дають свої жертви на народні справи, зібралися ще раз, щоби післати свою жертву на допомогу рідному краєви. Сим разом зібрано жертву на боевий фонд, а на збірку зложилися: Филимон Сагатий 7 долярів, Іван Крочак 6 долярів; Микола Підгайний, Василь Дроботій, Михайло Колодруб, Олекса Питляр, Мирон Федерчак по 5 долярів; Теодор Кульчицький 3 доляри. Разом зложено 46 долярів. Сю суму сейчас переслано до Обеднання (висилка коштує 20 центів), щоби воно сейчас вислало сі гроші з другими подібними збірками до рідного краю.

До сього ще треба додати, що лишень недавно, бо при кінці серпня місцеві громадяни зложили були жертву, яка ще досі не була подана до публичного відома. Збирано було тоді на народні цілі в старім краю, а спеціяльно на боевий фонд. До збірки причинилися були тоді Ф. Сагатий жертвою 7 долярів; І. Крочак 6 долярів, Василь Дроботій, М. Колодруб, М. Підгайний, О. Питляр, М. Федорчак по 5 долярів, Т. Кульчицький 3 доляри. Збірка дала разом 46 долярів, які теж вислано було до Обеднання (пересилка 20 центів).

Зі сих збірок видно, що громадяни, які дають жертву на національні цілі, не піддаються зневірі помимо всяких колод, які їм кидають під ноги хруні.

Небольшевик.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Перво-Падолистова збірка.

День Першого Падолиста припімнув і нам, що тому 7 літ назад з вежі львівського ратуша повівав у перше в наші часи український синьо-жовтий прапор. Кождого року день Першого Падолиста є нащим дорогим національним святом, який український народ святкує яко день національного відродження. В сей день Українці Галичини почулися справді людьми, які мають право й волю рішати про свою долю. Нема й дивниці, що в сей день думка кождого свідомого Українця лине в рідний край, переноситься в ту велику, гарну хвилю, коли український народ проголосив свою волю.

Згадали ми тут сей день Першого Падолиста, зійшлися й ми, тут в Бетлегемі, на приватних сходинах у гр. Максима Паращака. Були на сих сходинах не лишень місцеві громадяни-Українці, але й гості з Алентавну, та Честера. Гр. Григорій Пипюк з Алентавну скористав з того, що зібралася більша громада, щоби промовити до них кілька горячих слів про старий край. Він пригадав зібраним, що за великий сей день сей Перший Падолиста, чим він нам дорогий, чим він такий святий для українського народа. Він показав на старий край, котрий в імя сього Першого Падолиста далі продовжує завзято свою боротьбу проти лютих ворогів рідного краю, та приготовляється до другого великого історичного дня, коли Перший Падолист повториться та знова вивісить над нашою землею український прапор, щоби повівав там во віки. Святкуючи сей день в Америці, ми не можемо обмежнитися голими словами. Нам треба ділом показати, що ми стоїмо плече об плече з нашими братами в старому краю. Покажім свою солідарність з тяжко борючимся українським народом, даючи щедру жертву на голодуючих.

На сей заклик кождий з присутних зложив жертву на доказ, що він гордий з Першого Падолиста, на інтенцію того другого свята в будучині, коли український селянин скаже грімким голосом ще раз: Гов, Ляше, поти право наше. В збірці взяли участь отсі громадяни, з котрих кождий дав по 1 доляру:

Григорій Пипюк; Николай Проць; Дмитро Проць; Дмитро Пирчак, бувший хорунжий У. Г. А.; Стефан Грабовський, бувший десятник У. Г. А.; Петро Яремчук; Катерина Бобяк; Захарий Позибаньчук; та Максим Паращак. По 50 центів зложили: Домініка Пипюк та Надія Пипюк.

Разом зібрано 10 долярів, котрі вислано до Обеднання у Филаделфії.

Оден з присутних.

УКРАЇНЕЦЬ ПОСАДНИКОМ МІСТА.

Дня 3. с. м. виборці міста Олифант, Па., вибрали посадником **п. Юрія Хиляка**, відомого українського громадянина.

Се імовірно перший Українець посадник в Злучених Державах.

УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ В ДІТРОЙТ, МИШ.

В неділю, 15-ого с. м., буде отворений в Дітройт, Миш., український народній університет. Викладати-муть: Др. Микола Бодрук (земельна справа); др. Амброзій Кібзей (медицина); Йосиф Задурович, магістер фармації (фізика); др. Осип [illegible] ник, сотник У. Г. Армії (історія); др. Йосиф Чарнавський, адвокат (американське право); о. Лев І. Сембратович (ґеоґрафія); проф. Евген Турула (історія й естетика).

Вступ за оплатою. Чистий зиск на Рідну Школу.

ПІД РУМУНСЬКИМ ПОСТОЛОМ.

(Допис з Буковини).

Що ми мали і втратили.

Щоби Ви, шановні читачі могли зрозуміти той страшний безпросвітний стан, у який завели нас Цигане, — необхідно пригадати те, що мали ми до світової війни.

Зачну від шкільництва.

В 1913—1914 шкільнім році було на Буковині 218 чисто українських народних шкіл і до них ходило 40.700 українських дітий. Опріч того було 10 українсько-німецьких шкіл з 2487 дітьми, 2 українсько-румунські школи зі 151 дітьми та 5 українсько - німецько - румунських шкіл з 1147 дітьми. Українські школи були переважно більше клясові.

Одно-і двоклясівок дуже мало. В українських школах і клясах вчило кругло тисячу українських учителів і учительок.

Українських державних ґімназій було 3, а саме в Чернівцях, Кіцмані і Вижниці. В Сереті були українські паралельні кляси, які з часом малося заміняти на четверту самостійну українську державну ґімназію. У Вашківцях над Черемошом була приватна українська реальна ґімназія.

З українських державних учительських семинарій було в Чернівцях 2, мужеська і жіноча, а опріч того товариство „Українська Школа", удержувало в Чернівцях українську приватну дівочу учительську семинарію.

На черновецькому університеті мали Українці 4 катедри.

Опріч того в кождому більшому місті (Чернівцях, Кіцмані, Вижниці і т. д.) мали Українці гарні величаві бурси з власними будинками і гарним урядженням.

Все це знищили Румуни. **Всі українські школи попереміновали на чисто румунські, в яких не сміється вчити української мови навіть одної години на тиждень!**

Українські бурси Румуни зрабували і попереміновували на румунські установи. Остала ще тільки одна однісенька бурса в Чернівцях в українських руках, але й на неї дуже наострили Румуни свої зуби.

Українських учителів розігнано на чотири вітри. Одних позвільнювано з українських посад а других попереношувано в чисто румунські сторони — переведено до старої Руму- [illegible] стина остала ще між українським народом, але вони мусять вчити тільки по румунськи, а спроваджені з Румунії учителі - Румуни пильнують, щоби часом український учитель не заговорив до української дитини в її рідній мові.

З гарно процвитаючого українського шкільництва на Буковині не остало нині ані сліду.

Як воно дійшло до цеї страшної руїни, напишу другим разом.

Дьордій Гуцуляк.
(Новий Час).

ГОДІВЛЯ ПЕРЕЛ.

Француз Бутан виплекав штучно перлу в виді грушки, довжини 15 мм., ваги 13 ґр. На перекрою не ріжниться нічим від природної перли.

ВІДКІЛЯ ПОХОДИТЬ КРАСКА ПРИРОДНОГО ШОВКУ?

Французькі вчені Конт і Левра доказують, що краска прядива личинки мотиля-шовковника залежать безпосередньо від краски крови гусениці.

ПОЗІР! — ГАРТФОРД, КОНН.!

УКР.-КАТ. ПАРОХІЯ СВ. АРХИСТР. МИХАЇЛА

— устроює —

ДНЯ 14. І 15. ПАДОЛИСТА С. Р.

БАЗАР

В ST. PETER'S HALL, MAIN ST.,

Початок в суботу о год. 6-тій вечер, в неділю о годині 2-гій пополудни.

265-66 Комітет.

УВАГА! PASSAIC, N. J. УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТ. ПАРОХІЯ В ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

— уряджує —

БАЗАР

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ

212 PRESIDENT ST., PASSAIC, N. J.

В ДНЯХ ВІД 14-ГО ДО 24-ГО ПАДОЛИСТА 1925 Р.

Запрошуєь всіх, що хотять помочи задовженій громаді церковній.

265-66

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. ПОЗІР!

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

— устроює —

ВЕЛИКИЙ ЗАГАЛЬНИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 14. ПАДОЛИСТА С. Р.

В ГАЛИ ПРИ ГЕНД І НОРТ КЛІНТОН УЛИЦЬ

Початок о 8-ій годині вечером.

Запрашаєся весь український загал взяти участь в сім Бали.

За добру забаву ручить

265 Комітет.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць жовтень 1925 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	377.45	138.	39.94
2.	144.18	139.	56.06
3.	69.61	140.	42.54
4.	79.97	141.	18.12
5.	62.41	142.	96.41
6.	23.94	143.	74.81
7.	193.90	144.	57.13
8.	148.03	145.	38.52
9.	127.23	146.	79.70
10.	176.69	147.	270.32
11.	12.68	148.	12.32
12.	107.93	149.	54.05
13.	36.97	150.	27.44
14.	72.65	151.	53.83
15.	41.47	152.	49.09
16.	31.35	153.	17.11
17.	24.82	154.	40.95
18.	104.05	155.	276.53
19.	9.19	156.	54.73
20.	156.93	157.	58.63
21.	52.22	158.	24.84
22.	82.31	159.	67.58
23.	35.67	160.	79.67
24.	138.75	161.	62.78
25.	41.66	162.	42.82
26.	37.53	163.	65.22
27.	36.32	164.	45.51
28.	180.65	165.	99.39
29.	158.46	166.	17.96
30.	59.59	167.	33.15
31.	133.55	168.	122.11
32.	34.59	169.	31.77
33.	52.30	170.	185.13
34.	94.61	171.	48.02
35.	26.83	172.	56.62
36.	65.78	173.	28.84
37.	39.79	174.	42.63
38.	213.58	175.	88.10
39.	88.65	176.	38.15
40.	17.21	177.	75.49
41.	37.84	178.	29.30
42.	112.93	179.	189.39
43.	35.86	180.	10.17
44.	126.51	181.	119.09
45.	163.59	182.	107.67
46.	34.02	183.	105.02
47.	26.38	184.	7.33
48.	49.01	185.	66.61
49.	13.99	186.	68.37
50.	39.07	187.	45.24
51.	64.59	188.	17.99
52.	21.34	189.	20.85
53.	47.32	190.	9.60
54.	15.37	191.	60.73
55.	45.75	192.	45.01
56.	94.69	193.	133.80
57.	95.22	194.	17.74
58.	50.21	195.	33.60
59.	134.08	196.	44.29
60.	16.43	197.	38.63
61.	62.26	198.	60.17
62.	80.95	199.	11.68
63.	256.31	200.	74.86
64.	66.55	201.	56.80
65.	220.00	202.	31.86
66.	115.85	203.	102.34
67.	116.80	204.	50.38
68.	29.25	205.	20.35
69.	95.53	206.	309.83
70.	240.22	207.	47.27
71.	15.73	208.	26.93
72.	58.09	209.	137.58
73.	94.39	210.	38.35
74.	52.85	211.	109.88
75.	67.21	212.	29.60
76.	208.88	213.	298.75
77.	100.89	214.	46.47
78.	151.22	215.	37.13
79.	6.16	216.	48.59
80.	52.08	217.	262.17
81.	115.11	218.	235.71
82.	48.02	219.	43.38
83.	58.02	220.	114.60
84.	14.16	221.	276.24
85.	98.81	222.	36.50
86.	165.18	223.	148.97
87.	99.56	224.	16.47
88.	4.59	225.	31.23
89.	8.53	226.	19.03
90.	165.17	227.	52.22
91.	196.16	228.	44.04
92.	16.46	229.	202.12
93.	25.71	230.	189.43
94.	179.47	231.	48.54
95.	71.02	232.	65.96
96.	155.23	233.	56.93
97.	38.08	234.	118.75
98.	146.72	235.	99.92
99.	142.54	236.	67.77
100.	80.68	237.	166.31
101.	56.06	238.	31.80
102.	233.02	239.	170.01
103.	66.19	240.	14.40
104.	167.73	241.	36.36
105.	119.44	242.	110.86
106.	181.99	243.	105.91
107.	52.78	244.	23.48
108.	98.75	245.	100.75
109.	102.14	246.	36.48
110.	31.28	247.	195.01
111.	38.09	248.	49.27
112.	134.04	249.	27.37
113.	92.90	250.	17.40
114.	64.30	251.	120.86
115.	21.34	252.	46.69
116.	56.98	253.	33.38
117.	77.36	254.	104.87
118.	66.31	255.	58.58
119.	33.58	256.	21.42
120.	109.29	257.	3.64
121.	79.47	258.	25.56
122.	49.58	259.	127.89
123.	84.24	260.	24.24
124.	71.42	261.	25.86
125.	16.09	262.	32.02
126.	77.38	263.	40.21
127.	83.64	264.	16.02
128.	52.61	265.	31.16
129.	23.47	266.	67.52
130.	179.66	267.	37.95
131.	17.20	268.	46.55
132.	120.67	269.	43.02
133.	127.87	270.	134.64
134.	27.68	271.	32.37
135.	117.26	272.	9.84
136.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
275.	61.38	323.	47.18
276.	310.44	324.	93.89
277.	46.68	325.	32.46
278.	49.15	326.	123.52
279.	15.77	327.	22.72
280.	78.91	328.	7.69
281.	12.84	329.	22.36
282.	129.86	330.	90.72
283.	82.04	331.	22.11
284.	21.95	332.	68.75
285.	31.92	333.	73.26
286.	61.43	334.	32.17
287.	14.82	335.	28.11
288.	191.83	336.	121.35
289.	14.84	337.	29.69
290.	52.38	338.	235.32
291.	24.50	339.	48.76
292.	188.73	340.	12.15
293.	16.08	341.	59.01
294.	43.28	342.	103.84
295.	152.16	344.	30.81
296.	180.60	345.	91.71
297.	20.01	347.	56.94
298.	44.24	350.	65.29
299.	49.64	351.	40.32
300.	245.60	354.	41.01
301.	92.59	355.	59.72
302.	8.91	357.	36.91
303.	36.51	363.	128.79
304.	25.12	364.	156.48
305.	45.42	365.	113.15
306.	8.12	367.	166.49
307.	24.14	369.	141.12
308.	93.04	370.	186.06
309.	27.56	371.	70.05
310.	30.01	379.	58.36
311.	16.13	380.	28.67
312.	20.69	381.	26.56
313.	18.29	384.	87.28
314.	10.92	385.	233.16
315.	16.56	388.	144.82
316.	217.61	392.	20.50
317.	82.12	393.	24.96
318.	90.79	396.	68.61
319.	12.35	400.	35.79
320.	68.07	401.	32.30
321.	73.89	402.	3.67
322.	21.90		

З місячних вкладок	28.414.96
Процент від бондів	2.609.71
Процент від морґечів	5.141.60
Процент з банку	635.26
Сплата морґечів	4.170.00
Разом	40.971.53

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Іван Петила, від. 237	200.00
Мих. Гавчик, в. 153	500.00
Й. Райтаровський, в. 273	500.00
Мих. Теличка, в. 142	500.00
Зофія Ясловська, в. 142	1.000.00
Гнат Бурий, в. 218	1.000.00
Семен Решітник, в. 217	500.00
Гнат Драпута, в. 193	650.00
Франка Дмитров, в. 290	1.000.00
Вас. Андрушко, в. 308	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Ів. Гриненко, в. 29	50.00
Василь Годчак, в. 61	50.00
Ева Басараб, в. 83	50.00
Дм. Ясеницький, в. 91	50.00
Михайло Пліш, в. 105	50.00
Іван Фариняк, в. 109	50.00
Григ. Монюк, в. 61	50.00
Ева Ґелетій, в. 164	50.00
Яким Орисик, в. 164	50.00
Михайло Лукіян, в. 187	50.00
Микола Бейгер, в. 245	50.00
Ів. Сорока, Мих., в. 339	50.00
Анна Хабінець, в. 370	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Мих. Пєха, в. 61 (стар.)	162.50
Михайло Драґан, в. 63	400.00
Григ. Мута, в. 43	47.49
С. Суханчик, в. 250 (ст.)	426.77

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3.763.20
Платня гол. уряду	500.00
Гол. лікар за квартал	37.50
Видатки адміністрац., почта, телефон і ін.	38.52
Інвестиції готівки в морґечах	126.000.00
Разом	138.875.98

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. вересня остала	335.433.05
Прихід за жовтень	40.971.53
Разом	376.404.58
Розхід за жовтень	138.875.98
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	237.528.60

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	237.528.60
Морґечі	602.290.00
Бонди	423.369.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	21.000.00
Разом	1,303.688.08

Стан довжний:

Фонд посмертний	844.435.16
„ резервовий	222.939.04
„ запомоговий	44.380.70
„ адміністрац.	32.305.32
„ конвенційний	1.012.10
„ народний	1.241.52
„ сирітський	157.374.24
Разом	1,303.688.08

Теодор Грицей, гол. предс.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць жовтень 1925 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	21.45	172.	3.40
2.	11.85	174.	4.28
3.	10.80	175.	4.75
4.	2.48	176.	2.05
5.	5.00	177.	4.95
6.	1.50	179.	20.70
7.	29.25	181.	14.20
8.	7.65	182.	10.35
9.	20.38	183.	4.35
10.	3.60	191.	50
14.	1.58	192.	2.05
15.	7.45	193.	8.35
16.	5.20	196.	2.50
18.	10.60	197.	2.50
20.	5.85	198.	4.50
21.	6.00	200.	12.38
22.	15.55	201.	5.00
23.	3.15	203.	9.00
24.	14.85	205.	2.70
25.	1.60	206.	35.10
26.	1.75	207.	1.40
27.	2.50	208.	2.50
28.	18.00	209.	18.75
29.	10.10	210.	5.90
30.	7.65	211.	8.50
31.	22.50	213.	23.18
34.	12.15	214.	8.55
35.	3.15	217.	28.80
36.	50	218.	33.30
38.	24.55	219.	2.93
39.	5.17	220.	12.15
40.	2.48	221.	12.15
41.	2.95	223.	17.55
42.	9.25	224.	3.15
43.	2.25	226.	2.00
44.	20.03	227.	2.70
45.	11.43	228.	5.25
47.	2.05	229.	10.35
50.	7.30	230.	17.10
51.	2.25	232.	5.65
52.	75	233.	1.13
53.	5.18	234.	26.10
55.	4.30	235.	4.05
56.	13.50	237.	17.80
57.	7.65	238.	2.05
58.	5.90	239.	14.20
59.	14.20	241.	3.15
61.	6.08	242.	9.75
62.	7.20	243.	19.80
63.	27.45	244.	2.95
64.	7.45	245.	10.35
65.	23.40	246.	3.60
66.	4.28	247.	25.20
67.	9.23	248.	4.50
68.	2.70	250.	2.25
69.	3.80	251.	11.70
70.	25.88	252.	3.45
72.	10.00	253.	2.05
73.	6.53	258.	2.95
74.	2.50	259.	15.75
75.	13.50	261.	2.70
76.	25.20	262.	6.30
77.	4.72	263.	4.05
78.	3.38	264.	4.30
80.	3.40	265.	2.03
81.	7.20	266.	50
82.	4.50	267.	3.15
83.	9.90	268.	50
85.	12.15	269.	3.60
86.	4.30	270.	19.60
87.	14.55	271.	75
88.	1.00	274.	10.13
89.	1.60	275.	6.30
90.	21.25	276.	35.35
91.	21.85	278.	6.80
93.	2.93	282.	18.45
94.	8.10	283.	8.35
95.	2.95	284.	3.40
96.	15.80	288.	20.70
97.	3.40	289.	2.95
98.	5.40	292.	11.93
99.	21.40	293.	1.35
100.	5.40	294.	4.26
102.	21.85	295.	5.20
103.	2.95	296.	5.18
104.	19.80	297.	1.35
105.	6.55	298.	5.18
106.	4.50	299.	1.80
107.	2.70	300.	18.35
108.	8.33	301.	9.10
109.	9.25	302.	90
110.	1.00	305.	2.45
112.	12.40	307.	3.45
113.	4.95	308.	17.55
114.	6.10	309.	75
115.	25	310.	4.05
116.	9.00	312.	2.70
118.	2.30	314.	1.60
120.	9.00	316.	24.75
121.	8.55	317.	8.55
123.	5.85	318.	3.83
124.	14.85	320.	7.20
126.	2.25	321.	10.15
127.	9.45	323.	4.95
128.	5.00	324.	10.00
130.	5.20	326.	13.73
131.	1.15	330.	2.70
132.	21.40	332.	4.75
133.	6.75	333.	3.15
135.	6.55	336.	7.40
136.	14.30	337.	2.50
137.	13.95	338.	27.70
139.	4.05	339.	9.00
140.	25	341.	3.60
142.	7.45	342.	18.45
143.	3.15	344.	1.80
144.	3.00	345.	5.65
145.	1.65	347.	7.20
146.	5.85	350.	2.03
147.	36.22	351.	3.60
148.	4.50	355.	3.60
149.	6.98	357.	3.40
153.	3.15	363.	16.88
155.	44.35	364.	10.90
156.	4.15	365.	9.45
158.	2.65	367.	7.65
159.	6.30	369.	16.65
160.	11.70	370.	8.55
161.	5.00	371.	10.15
162.	5.40	379.	3.60
163.	7.65	380.	3.60
164.	3.15	384.	10.25
165.	6.30	385.	24.30
166.	1.58	388.	13.95
168.	16.90	396.	10.60
170.	11.05	401.	4.73
171.	25		

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Яросл. Мельник, в. 10	400.00
Ів. Коротницький, в. 330	200.00

Виплати адміністраційні:

Платня робітника	160.00
Видатки канцелярійні	9.76
Разом	769.76

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. вересня остала	43.803.91
Прихід за жовтень	2.350.83
Разом	46.154.74
Розхід за жовтень	769.76
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	45.384.98

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	45.384.98
Морґечі	18.000.00
Разом	63.384.98

Стан довжний:

Фонд посмертний	47.261.82
„ адміністрац.	16.123.16
Разом	63.384.98

Теодор Грицей, гол. предс.

В. Левчик, гол. касієр;

Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

АМАТ. КРУЖОК БОЯНА

при укр. гр. кат. парохії

відограє дві штуки

В НЕДІЛЮ, 15. ПАДОЛИСТА

ЯК КОВБАСА ТА ЧАРКА, ТО Й МИНЕТЬСЯ СВАРКА

і „НАСТОЯЩІ"

в Гали Церковній при 25 Стр. і Ave. E.

Поч. о 7. год. вечер. — Вступ 50 цнт.

Режисер Гр. Михаліцький.

Запрашається всіх Українців місцевих і з околиці до численної участи.

264-65 Комітет.

УВАГА! — ФИЛАДЕЛФІЙЦІ!

ЗАХОДОМ ТОВ. ЛЮБОВ В ФИЛАДЕЛФІ, ПА.

— відбудеся —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 14. ПАДОЛИСТА С. Р.

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ

849 Н. Френклин улиця, Филаделфія, Па.

Початок о годині 7.30 звечора.

Вступ 40 центів.

Вп. Українці!

Орхестра буде перворядна До численної участи проситься весь український загал.

264-65 Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ВІЛЬНІ КОЗАКИ М. ЛЬВОВА"

— устроює —

В СУБОТУ, 14. ПАДОЛИСТА С. Р.

В УКР. НАР. ДОМІ,

217-19 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

(ЗАБАВУ)

Вступ 50 центів.

Початок о годині 8-ій вечером.

Часть доходу призначена на „Укр. Школу" в Ню Йорку.

Проситься свідоме громадянство о як найчисленнішу участь.

264-66 Комітет.

УВАГА! — ПАСЕЙК, Н. ДЖ.!

ТОВАРИСТВО Т. ШЕВЧЕНКА

від. 42 Укр. Нар. Союза в Пасейк, Н. Дж.

— уряджує —

ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 14. ПАДОЛИСТА С. Р.

Початок о год. 5-ій вечером.

Проситься участь місцевих і позамісцевих Українців.

За добру забаву ручить.

КИТАЙСЬКІ ПРИПОВІДКИ І ДУМКИ.

Ліпше не бути, як нічим не бути.

Гроші то добрий слуга, але небезпечний хазяїн.

Чоловік думає, що знає все, але жінка знає ще ліпше.

Кождий хотів би довго жити, але ніхто не хотів би старітися.

Вежі міримо відповідно до їх тіней, великих людей відповідно до їх завидників.

Не видавай твоїх грошей доти, доки їх іще не маєш.

Хто не зміняє своїх поглядів, є або дуже мудрий або дуже дурний.

Один день смутку є довший, як один місяць радости.

Є двоє добрих людей: один покійний, другий ще ненароджений.

Мудрі люде частенько мусять бути слугами дурнів.

Чоловік понайбільше висше цінить додаток, як закуплений товар.

Хто сам не має ніщо до діла, завдає другим найбільше праці.

Хочеш знати дорогу, питай про неї тих, які йшли нею.

НАЙБІЛЬШІ І НАЙДОВШІ ЗВІРЯТА.

Найбільший звір, що жиє на нашій землі, є синій кит. Його великанське тіло буває довге на 33 метри. А найбільший ссавець на суші жив у минулих часах. Є то споріднений з носорогами Baluchitherium. Він а також найбільший плазун, 22—24 метри довгий Diplodoceus carnegei, жили в дуже давних часах. Споміж риб найбільша є велика, але зовсім не небезпечна акула якої наукова назва Rhinodon hypicum. Хоч як довгі ці звірята, вони є малі в порівнанні з відносно малими хробами. Так приміром солітер, що жиє в козах і рогатій худобі Monizia expanso, буває довгий на 60 метрів. Тоненький морський хроб Lineus longissimus, що подобає на тонесеньку нитку, все ще таки довгий на 10 метрів. Дуже довгий є теж хроб Physalia arethus, якого самі нитки, котрими ловить добичу бувають часом довгі на 30 м. Щодо ростин то є такі, які перевисшають довжиною навіть найдовші звірята. Бо є морські вючі ростини, як приміром грушкова вюча ростина, що буває довга й на 300 метрів. У порівнанню з тими великанами якою малесенькою є рибка, що жиє на Филипинах; вона довга всього 1.2 до 1.4 цм.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, подає до відома всім своїм членам місцевим і позамісцевим, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 15. падолиста, вечером о 7-ій год., в гали Укр. Нар. Дому, 367 St. Paul's Ave. Припоминається довгуючим членам, щоби вирівнали свої належитости на сім мітинґу, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неприбувші члени на сей мітинґ підлягають карі в сумі 1.00. — Василь Ґіль, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, дня 14. падолиста в Народнім Домі на долі міста, 72 Моріс Стр. Проситься кождого члена явитись на мітинґу бо є дуже важні справи до полагодження. Початок мітинґу о 7.30 вечером. — Йосиф Крайник, предс.; Николай Демкович, кас.; Семен Кусень, секр.

РОВБИ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що мітинґ відбудесь о год. 8. вечер в суботу дня 14. падолиста в гали церковній на Ґренд стр. в Ровей, Н. Дж. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівнати свої вкладки. Рівнож проситься тих, котрі ще не є членами, щоби прийшли на мітинґ і вписалися до У. Н. Союза без вступу. Користайте знагоди, бо час короткий. — Н. Мосора, предс.; Я. Макович, кас.; Я. Салій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячний мітинґ за падолист б. р. Т-ва ім. М. Грушівського, від. 219, буде в суботу, дня 14. падилста 1925, о год. 8-ій вечером в сали укр. прав. церкви, при 35 Мортон ул. Крім вплати місячних вкладок буде справоздання з балю та постанова про надходячі річні збори т-ва. Присутність всіх членів є конечна. — [illegible]